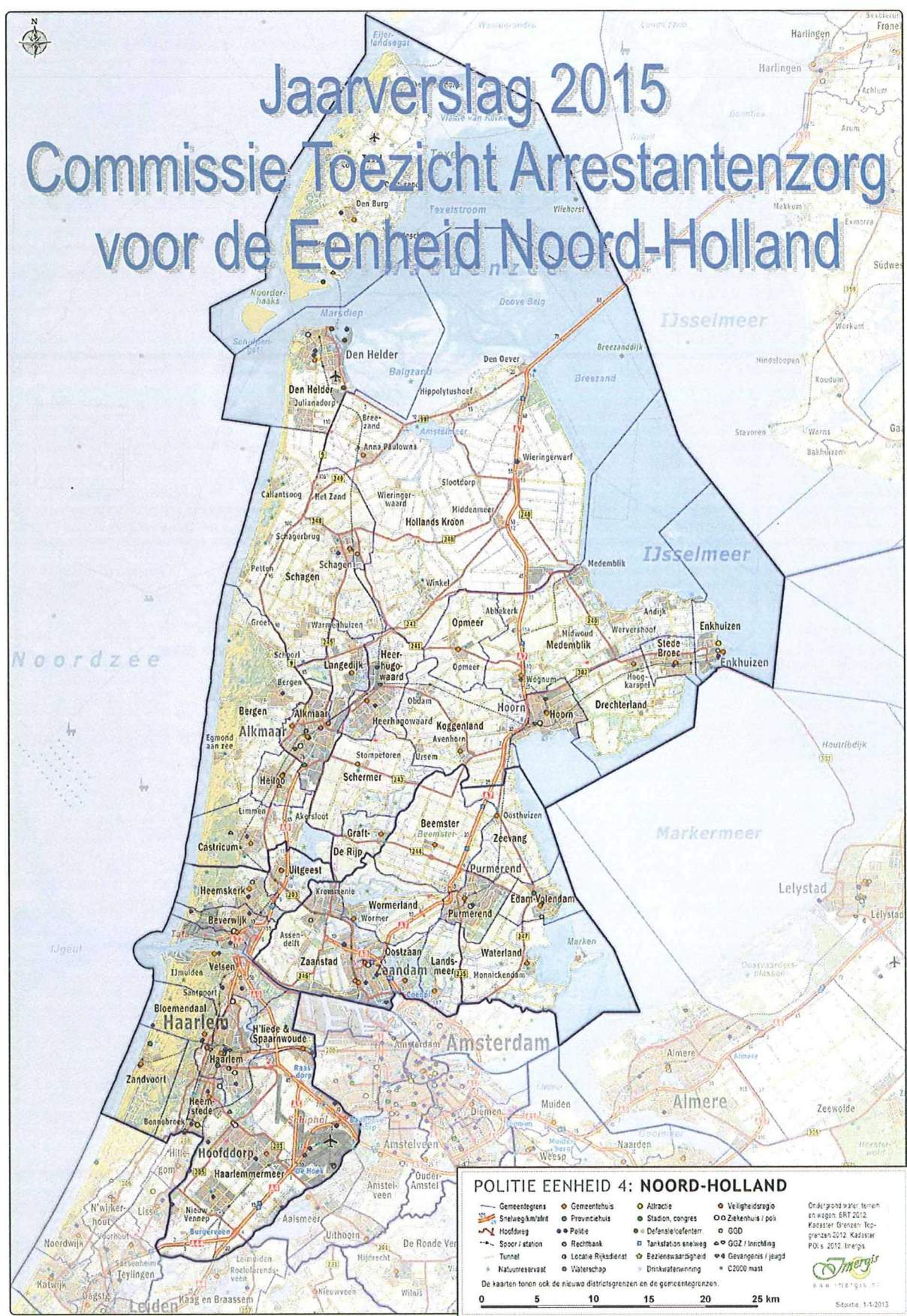

Jaarverslag 2015

Commissie Toezicht Arrestantenzorg voor de Eenheid Noord-Holland

POLITIE EENHEID 4: NOORD-HOLLAND

Gemeentegrens	Gemeentehuis	Attractie	Veiligheidsregio
Snelweg/km/afsluit	Provinciehuis	Stadion, congres	Zetelhuis / post
Hoofdweg	Politie	Defensie/centrum	OGD
Spoor / station	Rechtbank	Tankstation auto/weg	GGZ / inrichting
Tunnel	Locatie Rijksdienst	Bezienswaardigheid	Gevangenis / jeugd
Natuurreservaat	Waterschap	Drinkwateraanwinning	O2000 mast

De kaarten tonen ook de nieuwe districtsgrenzen en de gemeentegrenzen.

0 5 10 15 20 25 km

Ordegrond water: Terren en wegen: ERT 2012
Kadaster: Grenzen: Topografische PO's 2012, IneGIS

IneGIS
Rijkswaterstaat

Situatie: 1-1-2015

Inleiding

Hierbij treft u aan het jaarverslag 2015 van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg (CTA) in Noord-Holland. Dit verslag is geschreven in een door de LC-CTA aangereikt format. Op deze wijze kan over meerdere jaren een eenduidig beeld verkregen worden van de ontwikkeling van de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland. Op grond hiervan ontstaat een stevige basis om verder te investeren in de kwaliteit van de arrestantenzorg.

Samenstelling en werkwijze commissie van toezicht arrestantenzorg

De CTA Noord-Holland kende in 2015 de volgende bezetting:

De heer drs. Chris de Mey (voorzitter), psycholoog en voormalig voorzitter College van Bestuur van een onderwijsorganisatie

Mevrouw Tessa Smit-Wiersma (vice-voorzitter), manager bedrijfsvoering psychiatrie

De heer Leo Bloemhard, Plaatsvervangend Vestigingsdirecteur van Justitieel Complex Zaanstad

Mevrouw mr. Sandra Koolen, kantonrechter

Mevrouw Jantien Leegwater, regiomanager noord/oost bij de Rijks-beveiligingsorganisatie ministerie van Binnenlandse Zaken

De commissie werd ondersteund door de secretaris, mevrouw Wendy Boudewijn.

De commissie bezoekt een cellencomplex altijd met twee leden en steeds in een wisselende samenstelling. De bezoeken worden niet van te voren aangekondigd. De commissieleden hebben een samenvatting van het verslag van het laatste bezoek bij zich om te bekijken of opgemerkte zaken verbeterd of uitgevoerd zijn.

De commissie vergadert vier keer per jaar om de bevindingen van de bezoeken gezamenlijk te bespreken en om speerpunten te formuleren voor nieuwe bezoeken. De heer Jan Dogger, hoofd arrestantenzorg in Noord-Holland, was bij de voorjaarsvergadering aanwezig. In juni 2015 hebben voorzitter en vice-voorzitter daarnaast nog een gesprek gehad met de heer Dogger om te bekijken wat de stand van zaken was m.b.t. gemaakte afspraken.

De commissieleden bleven via studiemateriaal op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van arrestantenzorg. Zij hebben ook de conferentie bezocht die door het Landelijk Centrum was georganiseerd en ze zijn, indien mogelijk, aanwezig geweest bij BHV-trainingen die worden gegeven aan arrestantenzorgers. De voorzitter en de secretaris woonden de beide bijeenkomsten van voorzitters en secretarissen bij die door het Landelijk Centrum werden georganiseerd.

Het werkveld

Vanwege de sluiting van de cellencomplexen in Hoofddorp, IJmuiden en Purmerend waren er voor de commissie vanaf medio 2015 nog 5 bureaus waar men alle controles heeft uitgevoerd.

Alkmaar, Mallegatsplein 2
Den Helder, Bastiondreef 2
Haarlem, Koudenhorn 2
Hoorn, Blokmeergouw 1
Zaandijk, Guishof 1

Daarnaast werden controles uitgevoerd in de volgende rechtbanken:

Alkmaar, Kruseman van Eltenweg 2
Haarlem, Simon de Vrieshof 1

Er werden bezoeken gebracht aan de volgende complexen met ophoudkamers:

Assendelft
Beverwijk
Castricum
Den Burg
Grootebroek
Haarlem, Costa del sol
Haarlem, Marnixplein
Heemskerk
Heemstede
Heerhugowaard
Nieuw Vennep
Schagen
Wieringenwerf
Zaandam, Nicolaasstraat
Zaandam, Vermiljoenweg
Zandvoort

Ontvangst en rondleiding

In 2015 heeft de commissie alle cellencomplexen op de politiebureaus en de rechtbanken vier keer bezocht. Men deed dat in een steeds wisselende samenstelling. In totaal werden er dus 28 bezoeken afgelegd. Ook de ophoudkamers, niet verbonden aan een cellencomplex, werden in 2015 bezocht.

De commissie is zeer te spreken over de kwaliteit van de ontvangst in de diverse cellencomplexen. Medewerkers werken optimaal mee aan de controles. Eénmaal werd bij één van de ophoudkamers de commissie wat bot de toegang geweigerd. Na interventie werd het bezoekende commissielid met excuses alsnog binnen gelaten.

Registratie

Bij alle bezoeken hebben de commissieleden gekeken of de registratie van de gegevens van de arrestanten actueel en volledig was. In een enkel geval waren zeer recente zaken nog niet ingevoerd. Dat blijft een punt van aandacht.

De commissieleden werden in 2015 wel weer geconfronteerd met het ontbreken van de schriftelijk autorisatie door de (hulp)officier van justitie om iemand in beperking te zetten. De commissie blijft bij het eerder ingenomen standpunt dat alleen een mondelinge melding niet voldoende is om iemand in beperking te zetten.

De commissie constateerde bij meerdere bezoeken dat de registratie van ingenomen goederen bij de fouillering niet goed was afgehandeld. Het betreft hier met name een goede ondertekening van de daarvoor bestemde formulieren door arrestant c.q. de arrestantenverzorger.

In zijn algemeenheid oordeelt de CTA Noord-Holland niet positief over het registreren van gegevens. Besloten is daar voor 2016 een speerpunt van te maken.

Huisvesting

Afhankelijk van de ouderdom van de cellencomplexen kan men opmerkingen maken over de staat van inrichting en de technische eisen. De commissie heeft de volgende zaken geconstateerd:

- De cellen en de bijbehorende binnenruimten zijn goed tot zeer goed schoongemaakt.
- Hier en daar wordt geconstateerd dat in cellen bekraste muren of deuren zijn. Over het algemeen heeft men wel getracht dit zoveel mogelijk ongedaan te maken.
- De commissie heeft in 2014 opmerkingen gemaakt over enkele complexen waarvan de luchtplaats bezaaid was met sigarettenpeuken. Als reden werd aangegeven, dat het onduidelijk was wiens verantwoording het is om dit op te ruimen, dan wel dat een grondige schoonmaak van de luchtplaats gesneuveld is in de laatste bezuinigingsronde bij de politie. De commissie constateert dat dit euvel in 2015 zo goed als opgelost is.

- De commissie betreurt het nog steeds dat er cellen zijn zonder daglichttoetreding.
- Het probleem van de beheersing van de temperatuur in de achterste cellen in Hoorn bestaat nog steeds en is kennelijk een structureel probleem.
- De commissie constateert dat het kunnen luisteren naar radio c.q. muziek op de cel bij veel arrestanten niet bekend is, c.q. daar waar dit niet mogelijk is node gemist wordt.

Veiligheid van arrestanten

Het controleren van de veiligheid van arrestanten is een groot aandachtspunt bij de celbezoeken. Het gaat daarbij niet alleen over (bouw)technische zaken, maar ook over de wijze waarop arrestantenbewakers die veiligheid kunnen waarborgen. De commissie constateerde dat dit in voldoende mate geborgd is en maakt daarbij onder meer de volgende opmerkingen:

- De ontruimingsplannen lagen bijna overal binnen handbereik en er worden regelmatig ontruimingsoefeningen gehouden. In Hoorn kon bij één van de bezoeken de dienstdoende arrestantenverzorger het plan niet vinden. Overigens valt ook dit jaar op dat de evaluatieverslagen van de ontruimings-oefeningen niet bij het personeel bekend zijn. Men geeft aan dat men wordt bijgepraat en daar blijft het bij.
- Ook in 2015 heeft de commissie moeten constateren dat in alle gevallen het bijwerken van ontruimingsplannen en werkvoorschriften niet of nauwelijks gebeurt. Dat ligt enerzijds aan het feit dat er geen wijzigingen worden verstrekt, in sommige gevallen wordt geconstateerd dat de wijzigingen niet in de daarvoor bestemde mappen zijn ingevoerd. De commissie heeft besloten dit item als speerpunt mee te nemen in 2016 en heeft dat voornemen geuit aan de heer Dogger
- In elk cellencomplex werken bevoegde BHV'ers.
- De brand- en blusmiddelen zijn in voldoende mate aanwezig en worden ook regelmatig gecontroleerd.
- De controle op legionella levert ook in 2015 een diffuus beeld op. De uitvoering ligt vaak bij een huismeester die niet volgens een standaard-procedure werkt. Er is in het cellencomplex geen overzicht wat er op dit vlak gebeurt. De commissie heeft besloten met iemand in gesprek te gaan die voor heel Noord-Holland verantwoordelijk is voor de legionella-bestrijding.
- Met de opmerkingen die in het jaarverslag 2014 zijn gemaakt over de verlichting in enkele verlaagde plafonds in Alkmaar en de niet verzonken kranen in enkele complexen is vooralsnog niets gedaan.
- De voedselopslag is in alle complexen in orde. Een enkele keer was sprake van voedsel waarbij de houdbaarheidsdatum was overschreden.

- De opslag van wasgoed is in enkele complexen niet goed geregeld; daar ligt het vuile wasgoed direct naast het schone.
- Een punt van zorg was en blijft het bewaren van de medicatie die ooit eens door de arts was voorgeschreven. Deze medicijnen lagen niet overal in een afgesloten kast waarvan de sleutel in handen is van de arts. De commissie zag dat er pogingen worden gedaan dit beter te regelen, maar constateert dat dit in een aantal gevallen nog onvoldoende is. Ook deze kwestie is als speerpunt voor 2016 vastgesteld.

Veiligheid arrestantenverzorgers

De commissie spreekt zich al jaren positief uit over de opleiding en instelling van de arrestantenverzorgers. Mensen werken professioneel, zijn betrokken bij de organisatie en bij de arrestanten. Er worden regelmatig ontruimingsoefeningen c.q. bhv-oefeningen gehouden. De commissie meent dat de veiligheid van de arrestantenverzorgers in voldoende mate is gewaarborgd en maakt daarbij de volgende opmerkingen:

- De veiligheid van de arrestantenverzorgers wordt een enkele keer verminderd doordat zij zelf slordig zijn in het sluiten van deuren waar zich materiaal bevindt, dat als gewelddoel gebruikt kan worden. Ook liggen of staan er losse voorwerpen in de gang die het ongehinderd begeleiden van (lastige) arrestanten onnodig kan bemoeilijken.
- In een enkele complexen zijn er nog brandslangen met een ijzeren pijpde. De commissie constateert dat dit als gewelddoel gebruikt kan worden.

Bejegening van arrestanten

De commissie heeft uit de gesprekken die gehouden zijn met arrestanten kunnen opmaken dat de bejegening door arrestantenverzorgers over het algemeen als goed tot zeer goed wordt beoordeeld. Ook dit jaar waren er opmerkingen van arrestanten over te weinig luchten. Veelal was er een relatie met de drukte in het cellencomplex; soms was er sprake van het stellen van (onjuiste) prioriteiten. Wij hebben geen klachten ontvangen over zaken als het informeren van de familie dat men vast zit, de aanwezigheid van de arts, de advocaat of de reclassering, het gebruik van beddengoed, de mogelijkheid zich te wassen of te douchen enz. In één van de complexen meende de commissie een cultuur te zien waarin té gemakkelijk met de rechten van de arrestanten werd omgesprongen. Dit is uitgebreid besproken en heeft tot verbeteringen geleid. Ook dit jaar bleek in een aantal gevallen dat de huisregels niet altijd aan de arrestant overhandigd waren. De commissie maakt hierbij de volgende opmerkingen:

- Het ghb-protocol is bekend bij de arrestantenverzorgers, maar niet iedereen kent de inhoud daarvan en weet op voorhand hoe gehandeld moet worden.
- Het moet naar de mening van de commissie mogelijk zijn om te allen tijde de arrestant tweemaal daags de kans te geven om te luchten.
- Het zou aanbeveling verdienen dat er in Noord-Holland een vaste procedure wordt afgesproken hoe om te gaan met het uitreiken van huisregels.

De bevindingen van arrestanten

Bij de CTA in Noord-Holland is het gewoonte om minimaal 2 en maximaal 3 gesprekken met arrestanten te voeren tijdens een bezoek. Daarvan wordt afgeweken als er te weinig arrestanten beschikbaar zijn, of als arrestanten niet aanspreekbaar zijn of agressief gedrag vertonen. De bevindingen staan beschreven in de hierboven genoemde paragrafen.

Vervoer

Vanuit het Landelijk Centrum was gevraagd in 2015 speciaal te kijken naar het vervoer van de arrestanten van de plaats delict naar de cel. Voor zover van toepassing is daar ook fysieke controle uitgevoerd m.b.t. de voertuigen die daarvoor bestemd zijn. Er zijn geen zaken geconstateerd die niet door de beugel konden.

Contacten met de coördinatoren

Een belangrijk aspect in het werk van de CTA is het contact met de heer Jan Dogger, die personeel en organisatie m.b.t. de arrestantenzorg in Noord-Holland aanstuurt. De commissie ervaart de samenwerking met de heer Dogger als opbouwend en positief. De heer Dogger reageert adequaat en snel in situaties waarin dit wordt gevraagd en betreft de voorzitter van de CTA op voorhand bij zaken die ontwikkeld worden. De heer Dogger was aanwezig bij één van de vergaderingen van de commissie en voorzitter en vice-voorzitter hebben in juni 2015 een overleg gevoerd met de heer Dogger en een medewerker over lopende zaken. Overige contacten lopen per mail of per telefoon.

Ophoudkamers

In 2015 zijn de ophoudkamers die niet verbonden zijn aan een cellencomplex, gecontroleerd. De ophoudkamers in het bureau Beverwijk zijn extra bezocht n.a.v. in 2014 geconstateerde misstanden. Over het algemeen zijn de zaken bij deze ophoudkamers minder verzorgd, dan bij de ophoudkamers in cellencom-

plexen. Zeker waar ophoudkamers op de nominatie staan om te sluiten is zowel de materiële als de organisatorische gang van zaken vaak onder de maat. Bij complexen waar nog maar zelden van deze kamers gebruik wordt gemaakt, vermindert de aandacht van het personeel t.a.v. regelgeving. De commissie heeft eind 2015 een geactualiseerde lijst gemaakt van complexen die nog ophoudkamers hebben.

Cellencomplexen in de rechtbanken

In 2015 zijn de cellencomplexen van de rechtbanken in Haarlem en Alkmaar vier keer bezocht. De commissie is zeer tevreden over de ontvangst en de medewerking van het personeel. Los daarvan loopt de commissie tegen zaken aan die eigenlijk niet in cellencomplexen c.q. ophoudkamers thuis horen en die naar onze mening op een ander niveau aandacht moeten krijgen.

Eén van de zaken is dat de ruimtes in de rechtbank eigenlijk ophoudkamers zijn. Er is bijvoorbeeld geen toilet op de cel, geen bed om op te liggen en geen mogelijkheid tot luchten. Het verstrekken van een (lunch)maaltijd hoort niet tot de vaste gewoonte, het verstrekken van lectuur kan, maar beperkt zich in keuze. Maar het belangrijkste is dat arrestanten vaak meer dan 6 uur in zo'n ruimte verblijven, terwijl dit de maximale termijn is dat iemand in een ophoudkamer mag zitten.

Nu de commissie voor het eerst meer dan één jaar deze rechtbankcellen controleert merkt zij dat met opmerkingen van de kant van de commissie weinig gedaan wordt. De commissie overweegt hierover in 2016 met de verantwoordelijken bij de rechtbank in contact te treden en heeft dit ook bij het Landelijk Centrum-CTA aangekaart

Conclusies en aanbevelingen

1. De CTA-Noord-Holland constateert dat de arrestantenzorg in 2015 in haar gebied wederom ruim voldoende tot goed was. Er werken gemotiveerde en goed opgeleide arrestantenverzorgers die ook bereid zijn naar opmerkingen te luisteren en die te verwerken in hun handelen. Belangrijk in dit opzicht is ook het goede contact dat er is tussen de CTA en de verantwoordelijke voor de arrestantenzorg in Noord-Holland, de heer Jan Dogger. Daardoor wordt er, waar mogelijk, snel en adequaat gereageerd op opmerkingen van de commissie.
2. In het jaarverslag van 2014 schreef de commissie over de situatie in het cellencomplex van Purmerend:

"De commissie beveelt aan in 2015 extra te investeren in de cultuur ter plekke. De commissie gaat er van uit dat in 2015 duidelijk zal worden of Purmerend wordt gerenoveerd of gaat sluiten."

Ook in 2015 is er veelvuldig overleg geweest met de heer Dogger over de situatie in Purmerend. Verbetering vroeg ook om gebouwelijke ingrepen waarvan niet te overzien was of dat mogelijk was, c.q. loonde. Medio 2015 is besloten het cellencomplex vooralsnog te sluiten.

3. De commissie heeft in de jaarverslagen van 2013 en 2014 aandacht gevraagd voor de werkvoorschriften en de ontruimingsplannen. Zij deed daarbij de volgende aanbevelingen:
 - *Een jaarlijkse update van zowel het ontruimingsplan als het werkvoorschrift; wanneer dit niet noodzakelijk is aan te geven dat er naar de documenten gekeken is en dat een update niet nodig is.*
 - *Het bijhouden van de wijzigingen die worden verstrekt.*
 - *De arrestantenverzorgers erop te wijzen op ontruimingsplan en werkvoorschrift regelmatig bestudeerd moeten worden.*

De commissie constateert dat deze aanbeveling niet tot nauwelijks zijn overgenomen en heeft voor 2016 hier een speerpunt van gemaakt. Dat houdt in dat bij elk bezoek nadrukkelijk wordt gecontroleerd of deze zaken in orde zijn en dat dit onderwerp terugkomt in het overleg met de heer Dogger.

4. Een terugkerende ongewenste situatie is het soms ontbreken van tijdsbesef bij arrestanten, zeker wanneer daglichttoetreding tot de cel niet aanwezig is. De commissie ervaart dat een gemakkelijke oplossing in de oudere complexen niet voorhanden is.

De commissie meent dat dit probleem ook op landelijk niveau besproken moet worden.

5. In het jaarverslag van 2014 schreef de commissie:
"De commissie beveelt aan, aandacht te besteden aan het schoonhouden van luchtplaatsen. In ieder geval is dit iets waar de verantwoordelijken in Noord-Holland bij een aantal complexen op moeten wijzen."

Wij constateren dat op dit punt een daadwerkelijke verbetering heeft plaatsgevonden.

6. In 2015 schreef de commissie:
"De commissie vraagt aandacht voor de wijze waarop medicijnen worden bewaard. Dit om te voorkomen dat arrestanten c.q. arrestantenverzorgers bij medicijnen kunnen die niet voor hen bestemd zijn."

Te constateren valt dat m.b.t. dit punt er weliswaar een lichte verbetering is, maar dan in zijn geheel hier nog onder de maat wordt gepresteerd. Daarom heeft de commissie ook deze kwestie voor 2016 tot speerpunt gemaakt.

7. De commissie vraagt aandacht voor het op een juiste manier invullen van de lijsten van ingenomen goederen na een foullering. De commissie heeft dit als derde speerpunt verwoord voor 2016.

Tenslotte

De CTA Noord-Holland heeft in 2015 haar werk naar behoren kunnen vervullen. Er is nergens tegenwerking in welke vorm dan ook geconstateerd, integendeel in alle lagen van de organisatie ondervond de commissie steun bij het uitvoeren van haar taak.

februari 2016, namens de CTA Noord-Holland,

Drs. C.A.M. de Mey, voorzitter